

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย หาคความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เชาว์อารมณ์ และการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลกับสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย และศึกษาตัวแปรพยากรณ์ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เชาว์อารมณ์ และการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลที่ร่วมทำนายสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ 25 แห่ง จำนวน 688 คน (ข้อมูลสถิติด้านบุคลากร กองโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคประจำปี 2543)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น(Stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane(1976 อ้างในประคอง วรรณสุต,2538) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง

ในที่นี้กำหนดไว้ 5%

$$\begin{aligned} \text{การแทนค่า} \quad n &= \frac{688}{1+688(.05)^2} \\ &= 272 \end{aligned}$$

ผลการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย 272 คน

2. รวบรวมรายชื่อโรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุขจากเขตต่างๆ ตามรายการแบ่งเขต 12 เขต (ตามการแบ่งเขตของกระทรวงสาธารณสุข) รวมทั้งสิ้น 25 แห่ง

3. สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) จากโรงพยาบาลศูนย์ทั้ง 25 แห่งใน 12 เขต เพื่อให้ได้ตัวแทนโรงพยาบาลศูนย์ทุกเขต โดยใช้อัตราส่วน 2 : 1 และ 3 : 2 และเขตใดมีโรงพยาบาลศูนย์แห่งเดียวก็จะเป็นตัวแทนของเขตนั้น จะได้โรงพยาบาลศูนย์ทั้งหมด 15 แห่ง มีจำนวนประชากรทั้งหมด 325 คน

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการจะเก็บกลุ่มตัวอย่างจากทุกหน่วยของประชากรใน 15 โรงพยาบาล เพื่อให้ได้ตัวแทนที่มากที่สุดมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนมีน้อย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ 272 คน เป็นจำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยจากโรงพยาบาลศูนย์ทั้งหมด 15 แห่งคือ 325 คนดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์

เขต	โรงพยาบาล	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
1	รพ. พระนครศรีอยุธยา	15
2	รพ. เจ้าพระยามรราช สุพรรณบุรี	16
3	รพ. เจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปราจีนบุรี	17
	รพ. ระยอง	20
4	รพ. นครปฐม	21
5	รพ. สุรินทร์	21
	รพ. บุรีรัมย์	31
6	รพ. อุตรธานี	32
7	รพ. สรรพสิทธิ์ประสงค์ อุบลราชธานี	32
8	รพ. สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	19
9	รพ.อุตรดิตถ์	20
12	รพ.ลำปาง	18
11	รพ. มหาราชนครศรีธรรมราช	31
12	รพ. ตรัง	11
	รพ. ยะลา	21
รวม		325

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบวัดจำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล

ชุดที่ 2 แบบวัดเชาวน์อารมณ์

ชุดที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน

ชุดที่ 4 แบบสอบถามสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการ

การสร้างและลักษณะเครื่องมือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วยประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยและสถานภาพสมรส

ชุดที่ 2 แบบวัดเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้แบบวัดเชาวน์อารมณ์ตามแนวคิดของ Bar-On (1992) ซึ่งแปลโดย ชุมพร ชงกิตติกุลและกนกศิลป์ พุทธิศิตพรสกุล (2543) ได้นำมาใช้กับพยาบาลวิชาชีพ และหาความเที่ยงของแบบสอบถามได้ 0.91 จำนวน 133 ข้อ ที่มีองค์ประกอบ 5 ด้านคือ สัมพันธภาพภายในตนเอง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การปรับตัว การจัดการกับความเครียด สภาวะทางอารมณ์ โดยปรับข้อคำถามแต่ละข้อให้เหมาะสมและตัดข้อคำถาม 2 ข้อ (ข้อ 32,121) ได้ ข้อคำถามทั้งหมด 131 ข้อ

ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีวิธีคิดคะแนนดังนี้

2.1 คิดคะแนนดิบใน 5 องค์ประกอบข้างต้นจำนวน 130 ข้อ โดยข้อที่ 131 เป็นการตรวจสอบความจริงใจในการตอบแบบวัดเชาวน์อารมณ์นี้จึงไม่นำมาคิดคะแนน

2.2 นำคะแนนดิบที่ได้มาวิเคราะห์หาคะแนนมาตรฐาน EQ-I ให้มีคะแนนเฉลี่ยที่ 100 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 15 แล้วนำคะแนนที่ได้มาเทียบระดับกับค่า EQ-I scale scores จะได้ระดับเชาวน์อารมณ์ของแต่ละบุคคล หรือเทียบจากระดับคะแนนเฉลี่ย โดยหาค่าคะแนนมาตรฐานเทียบกับระดับค่า EQ-I scale scores จากสูตรดังนี้

$$\text{EQ-I scale score} = \frac{15(X_1 - \bar{X})}{\text{S.D.}} + 100$$

เมื่อ EQ-I scale score คือ ค่าคะแนนมาตรฐานระดับเซวาน์อารมณ์

X_1 คือ ค่าคะแนนเซวาน์อารมณ์

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนเซวาน์อารมณ์

S.D. คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 คัดค้านี้คะแนนความไม่คงเส้นคงวา(Inconsistency Index) โดยเปรียบเทียบคำตอบข้อความ 10 คู่ที่มีเนื้อหาคล้ายกัน ถ้าได้คะแนนมากกว่า 12 คะแนน คำตอบของคนนั้นเชื่อถือไม่ได้ การคัดค้านี้ความไม่คงเส้นคงวา ให้รวมคะแนนความแตกต่างของคำตอบ 10 คู่ที่เนื้อหาเหมือนกัน

แบบวัดเซวาน์อารมณ์นี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกรู้สึกคิด อารมณ์ หรือการแสดงออกของหัวหน้าหรือผู้ป่วยเป็นจริงมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน

ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกรู้สึกคิด อารมณ์ หรือการแสดงออกของหัวหน้าหรือผู้ป่วยเป็นจริงมากเท่ากับ 4 คะแนน

ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกรู้สึกคิด อารมณ์ หรือการแสดงออกของหัวหน้าหรือผู้ป่วยเป็นจริงและไม่เป็นจริงพอๆกันเท่ากับ 3 คะแนน

ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกรู้สึกคิด อารมณ์ หรือการแสดงออกของหัวหน้าหรือผู้ป่วยเป็นจริงน้อยเท่ากับ 2 คะแนน

ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกรู้สึกคิด อารมณ์ หรือการแสดงออกของหัวหน้าหรือผู้ป่วยไม่เป็นจริงเลยเท่ากับ 1 คะแนน

การแปลผลการแบ่งระดับเซวาน์อารมณ์ตามแนวคิดของ Bar-On(EQ-I Scores) มีดังนี้

คะแนนมาตรฐานที่ 130 ขึ้นไป หมายถึง มีเซวาน์อารมณ์ในระดับที่สูงสุด

คะแนนมาตรฐานที่ 120-129 หมายถึง มีเซวาน์อารมณ์ในระดับที่สูงมาก

คะแนนมาตรฐานที่ 110-119 หมายถึง มีเซวาน์อารมณ์ในระดับสูง

คะแนนมาตรฐานที่ 90-109 หมายถึง มีเซวาน์อารมณ์ในระดับปานกลาง

คะแนนมาตรฐานที่ 80-89 หมายถึง มีเซวาน์อารมณ์ในระดับต่ำ

คะแนนมาตรฐานที่ 70-79 หมายถึง มีเซวาน์อารมณ์ในระดับต่ำที่สุด

ชุดที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้า
กลุ่มงานการพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย
สร้างเครื่องมือตามแนวคิดในการสร้างอำนาจของ Kanter(1977)และประยุกต์แบบสอบถามการได้
รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานของ กัสรา จารุสุทินซ์ (2542) ที่มีความเที่ยงของแบบสอบถาม
0.89 โดยปรับข้อคำถามแต่ละข้อให้เหมาะสมกับลักษณะงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย แบบสอบถาม
ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การได้รับอำนาจ จำนวน 16 ข้อ
  - 1.1 การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน 8 ข้อ(ข้อ1-8)
  - 1.2 การได้รับข้อมูลข่าวสาร 5 ข้อ(ข้อ9-13)
  - 1.3 การได้รับทรัพยากร 3 ข้อ(ข้อ14-16)
2. การได้รับโอกาส จำนวน 12 ข้อ
  - 2.1 การได้รับความก้าวหน้าในการทำงาน 4 ข้อ(ข้อ17-20)
  - 2.2 การได้รับการเพิ่มพูนความสามารถและทักษะ 4 ข้อ(ข้อ21-24)
  - 2.3 การได้รับคำยกย่องชมเชยและรางวัลในการปฏิบัติงาน 4 ข้อ(ข้อ25-28)

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบ
ถามเลือกตอบได้ 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การตอบ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว

การแปลผลคะแนน นำคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนมารวมกัน แล้วหาค่า
เฉลี่ยและมีเกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร,2538 : 117)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.5.-5.00	การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลอยู่ในระดับสูงมาก
3.50-4.49	การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลอยู่ในระดับสูง
2.50-3.49	การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ

ในระดับต่ำ

1.00-1.49 การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลอยู่ในระดับต่ำมาก

ชุดที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือขึ้นเอง โดยใช้แนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของ Quinn (1984,1988) ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามโดยกำหนดสถานการณ์ให้เป็นสถานการณ์ทางด้านบริหารการพยาบาล ได้ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 75 ข้อ ดังนี้

สมรรถนะในบทบาทผู้สั่งการ	9 ข้อ(ข้อ1-9)
สมรรถนะในบทบาทผู้ผลิต	9 ข้อ(ข้อ10-18)
สมรรถนะในบทบาทผู้ประสานงาน	10 ข้อ(ข้อ19-28)
สมรรถนะในบทบาทผู้ตรวจสอบข้อมูล	10 ข้อ(ข้อ29-38)
สมรรถนะในบทบาทผู้สอนงาน	10 ข้อ(ข้อ39-48)
สมรรถนะในบทบาทผู้อำนวยความสะดวก	9 ข้อ(ข้อ49-57)
สมรรถนะในบทบาทนักนวัตกรรม	9 ข้อ(ข้อ58-66)
สมรรถนะในบทบาทการเป็นตัวแทน	9 ข้อ(ข้อ67-75)

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้ 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การตอบ ดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติในข้อคำถามนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปฏิบัติในข้อคำถามนั้นมาก
- 3 หมายถึง ปฏิบัติในข้อคำถามนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติในข้อคำถามนั้นน้อย
- 1 หมายถึง ไม่ปฏิบัติในข้อคำถามนั้นเลย

การแปลผลคะแนน นำคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยและมีเกณฑ์การแปลผล ดังนี้(ประคอง กรรณสูตร,2538 : 117)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.5-5.00	สมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับสูงมาก
3.5-4.49	สมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับสูง
2.50-3.49	สมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย

	อยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	สมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย อยู่ในระดับต่ำ
1.00-1.49	สมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย อยู่ในระดับต่ำมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงและความเที่ยงดังนี้

1. การหาความตรงตามเนื้อหา(Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม

สมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการและการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล แบบวัดเกี่ยวกับระดับเชาวน์อารมณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม ความครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทั้งฉบับพร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2544 (ดูรายนามผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ก) ดำเนินการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การตีความของข้อคำถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องกันของข้อเสนอแนะจำนวนร้อยละ 80 และผู้วิจัยนำข้อคำถามในแต่ละชุดมารวมเรียงข้อให้เรียบร้อย แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วจะได้แบบสอบถามทั้งฉบับที่สมบูรณ์ด้านความตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งฉบับที่มีความตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้กับหัวหน้าหอผู้ป่วยเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2545

คุณสมบัติและจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามทั้งหมด มีดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีคุณวุฒิระดับปริญญาโท
2. ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้บริหารการพยาบาลที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารการพยาบาล จำนวน 1 ท่าน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอาจารย์พยาบาลที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารจำนวน 3 ท่าน
4. ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นพยาบาลวิชาชีพระดับหัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน 2 ท่าน

การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีคำแนะนำดังนี้

1. ชุดที่ 1 แบบวัดเขาวนอารมณ์ 133 ข้อ

ปรับปรุงการใช้ภาษาเล็กน้อย ให้กระทัดรัด เหมาะสมเข้าใจง่าย 20 ข้อ

ข้อ 2, 12, 18, 23, 33, 46, 50, 64, 65, 67, 68, 69, 73, 91, 101, 104, 106, 114, 125, 127

ตัดทอนข้อคำถาม 2 ข้อ (ข้อ 32, 121)

โดยมีลักษณะแบบสอบถามทั้งหมดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ที่สามารถเลือกตอบได้ 5 คำตอบและมีการแปลผลคะแนนคำตอบเป็น 5 ระดับ

2. ชุดที่ 2 แบบสอบถามการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงาน การพยาบาล 28 ข้อปรับปรุงการใช้ภาษาเล็กน้อย ให้กระทัดรัด เหมาะสมเข้าใจง่าย 10 ข้อ คือ

ข้อ 1, 3, 6, 10, 11, 13, 15, 18, 27, 28

3. ชุดที่ 3 แบบสอบถามสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย 75 ข้อ

ปรับปรุงการใช้ภาษาเล็กน้อย ให้กระทัดรัด เหมาะสมเข้าใจง่าย 31 ข้อ

ข้อ 2, 3, 4, 5, 9, 11, 12, 15, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 39, 40,

46, 49, 50, 52, 53, 56, 60, 62, 72

ตัดทอนข้อคำถาม 1 ข้อ ข้อ 75

เพิ่มข้อคำถาม 1 ข้อ ข้อ 75

2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจาก ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา ไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกลุ่ม ตัวอย่างที่จะศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ โดยทดลองใช้กับหัวหน้าหอผู้ป่วย 30 คน จากโรงพยาบาล โรคทรวงอก จังหวัดนนทบุรี จำนวน 15 คน และโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี จำนวน 15 คน ตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2545 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของแบบ สอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง ดังต่อไปนี้

แบบวัดเขาวนอารมณ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้ค่าความเที่ยง .90

แบบสอบถามการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล ได้ค่าความเที่ยง 0.83

แบบสอบถามสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้ค่าความเที่ยง .71

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 15 แห่ง เพื่อขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูลชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

2. โทรศัพท์ติดต่อหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ส่งแบบสอบถามไปยังโรงพยาบาลศูนย์ทั้ง 15 แห่ง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ถึงหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลพร้อมซองเปล่าติดแสตมป์ จ่าหน้าของชื่อ ที่อยู่ของผู้วิจัยและขอความอนุเคราะห์ให้หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายใน 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยรับคืนด้วยตนเอง 3 แห่ง ส่วนอีก 12 แห่งให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 โรงพยาบาลที่ผู้วิจัยให้หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลส่งกลับทางไปรษณีย์ จำนวน 12 แห่งคือ โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร สุพรรณบุรี โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปราจีนบุรี โรงพยาบาลสุรินทร์ โรงพยาบาลบุรีรัมย์ โรงพยาบาลอุดร โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ โรงพยาบาลลำปาง โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลตรัง โรงพยาบาลยะลา

3.2 โรงพยาบาลที่ผู้วิจัยเดินทางไปรับด้วยตนเอง จำนวน 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลระยอง โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 325 ฉบับ รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 20 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2545 ถึงวันที่ 25 มีนาคม 2545 และได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 299 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 92 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC(Statistical Package for the Social Science/Computer) ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. การศึกษาเชาวน์อารมณ์ การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และสมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการ ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับจากค่า

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย วิเคราะห์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson product moment correlation coefficient : r) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรสวิเคราะห์โดยค่าสัมประสิทธิ์การจรรยา(Contingency coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้สถิติทดสอบ Chi-square ที่ระดับ .05

โดยแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต,2538)

ค่าระหว่าง 0.70 ถึง 1.00 มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ค่าระหว่าง 0.30 ถึง 0.69 มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าระหว่าง 0.01 ถึง 0.29 มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ส่วนเครื่องหมาย + หรือ- แสดงถึงลักษณะของความสัมพันธ์ คือ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก หมายความว่า ข้อมูลทั้งสองมีลักษณะตามกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ หมายความว่า ข้อมูลทั้งสองมีลักษณะตรงกันข้ามกัน

5. การสร้างสมการพยากรณ์สมรรถนะในบทบาทด้านบริหารจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย จากปัจจัยส่วนบุคคล การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน เชาวน์อารมณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน(Stepwise multiple regression analysis) โดยมีลำดับขั้นตอนในการคำนวณ ดังนี้

5.1 นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาทดสอบความมีนัยสำคัญ โดยสถิติทดสอบที (t-test)

5.2 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ(R) ระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

5.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยสถิติทดสอบเอฟ(Overall F-test)

5.4 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนคิบ(b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta)

5.5 ทดสอบว่าคะแนนคิบ(b) และ คะแนนมาตรฐาน(Beta) ของตัวพยากรณ์แต่ละตัว จะส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์หรือไม่โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ

5.6 สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนคิบและคะแนนมาตรฐาน

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบทั้งหมดที่ระดับ.05